

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 138. An peccet mortaliter, qui die festo mandat sex famulis, ut singuli unâ horâ laborent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

qui enim videret etiam infideles die festo laborantes, diceret, non colunt diem, uti vult Ecclesia; atque in his multum tribuendum est existimationi hominum, uti fatetur *Illsung. Ad 3.* Si argumentum valet, ergo nec facit contra Legem, qui mandat Fideli, ut laboret, quia nec per illum potest audire Missam: itaque *N. conseq.* quia licet ipse non laboret, tamen ipsi imputatur labor alienus & inhonoratio diei fit moraliter ipsius. *Ad 4. N. Conseq.* quia pro dispensato est positiva concessio Ecclesie, quæ facit laborem non censerì inhonorativum diei: è contra vult Ecclesia etiam infideles abstinere, quamvis eis imperare non possit.

380 Q. 138. *An peccet mortaliter, qui die festo mandat sex famulis, ut singuli unâ horâ laborent.*

§. 1. Si mandet, ut laborent simul, secluso scandalo est veniale tantum, quia non est una gravis inhonoratio Festi, sed sex leves: è contra si mandet, ut laborent successivè, *Sanch. Bonac. Castrop. Ovied. Trull. Dian. Pasq. Herinx de pecc. D. 7. n. 50. Tambur. §. 2. n. 1.* *Illsung* suprâ aliique communiùs adhuc excusant mandantem à mortali, 1. Quia singuli laborantes peccant tantum venialiter, ergo & mandans: 2. Quia labores illi non possunt moraliter coalescere, cum exercentur à diversis personis habentibus diversas obligationes personales ab invicem independentes: 3. Quia qui in die Jejunii sex hominibus suadet, ut parum comedant, non peccat graviter, quamvis parva illa, quæ à singulis sumuntur, essent materia gravis transgressionis, si ab uno sumerentur, ergo idem est hic.

381 §. 2. Spectatâ ratione videtur probabilius talem mandantem peccare mortaliter, ita *Arsele. T. 2. P. 2. T. 5. c. 3. §. 1. q. 4;* nam 1. Mandans censetur ipsemet principaliter laborare per notabilem diei

partem, adhibitis aliis velut instrumentis, adeoque respectivè ad ipsum coalescunt partes laboris; & cum mandet successivè fieri, re ipsa ponitur gravis inhonoratio Festi, quia ponitur labor per sex horas durans, & quidem moraliter ab ipso eodem, qui causa est hujus totius laboris, ergo mandans est causa gravis inhonoratiois Festi. 2. Si Cajus centum famulos habens, singulis mandaret, ut uno quadrante facerent incendium successivè, ille diceretur esse causa diuturni incendii, quamvis singuli facerent breve incendium; & etiam si apud diversos illa incendia facerent, tamen esset diuturnum incendium, ideoque si ad grave peccatum incendii sufficeret diuturnitas, hic posuisset grave incendium; sed sic se habet res in nostro casu, nam ad gravem inhonoratioem Festi sufficit diuturnitas inhonoratiois, ergo. 3. Cajus mandans decem famulis, ut singuli à Titio furentur solidum, peccat mortaliter, licet singuli tantum venialiter, quia ab eodem Cajo moraliter ponuntur singula furta, & totum damnum, ergo similiter hic, uti enim illa partialia furta uniuntur ratione unius damni à Cajo causati, ita singuli labores ratione unius diuturnæ inhonoratiois à mandante causatæ. 4. Saltem hoc est graviter scandalosum, nam posset quis abuti multitudine hominum, & facere, ut toto die in sua domo serviliter laboraretur, quod utique esset graviter inhonorativum Festi, ergo.

§. 3. Ad argumenta contraria facilis est responsio, 582

Ad 1. N. *conseq*: nam singuli labores non coalescunt respectu laborantium, quia hi independenter ab invicem laborant: è contrà omnes laborant dependenter ab uno mandante, ergo est ratio, cur respectu hujus coalescant: & sic patet etiam ad 2.

Ad 3. N. Conseq: Disparitas est, quòd per omnes illas etiam simul sumptas comestiones nulla fiat gravis transgressio Præcepti, quia non ponitur secunda plena refectio, sed singuli adhuc servant substantiam Jejunii, & macerant corpus, qui est finis Præcepti: è contrà in nostro casu per illos labores ponitur gravis inhonoratio Festi, omnes autem illi labores attribuuntur uni mandanti, ergo meritò illi attribuitur gravis inhonoratio Festi non minùs, quàm si illos labores ipse physicè poneret.

DUBIUM II.

Quæ causa excusent ab observatione Festerum, ob quas opera prohibita liceant.

- 583 ¹ **T**ales præcipuè sunt septem: *Prima*, Dispensatio Episcopi, vel habentis potestatem qualis Episcopalem; uti Superiores Religionum, imò & Parochi, quando non datur facilis accessus ad Episcopum. *Suar. c. 33. Bonac. P. 3. n. 20.*
- ² *Secunda*, Consuetudo; nam sic licentia nundinæ illæ, in Festis passim haberi solitæ: Et præparaciones deliciarum non necessariarum, ut cupediarum, placentarum, & similibus ciborum artificiosorum; item emptiones & venditiones regularum parvi momenti. *Bonac. l. 6. Laym. L. 4. T. 7. c. 2. n. 6.*
- ³ *Tertia*, Pietas in Deum: per quam licentia opera, quæ proximè, (non quæ remotè) spectant ad cultum Dei: ut pulsare campanas, circumferre imagines, vel cruces in supplicatione. Ornare autem, & verrere templa, ac similia, quæ ad ipsum officium non spectant, si absque ratione in Festum differantur, venialia habentur. *Fil. T. 27. n. 218. Bonac. l. 6.*

Quarta